دریچه

اسرار موفقیت مدیران زن

بهتر است با طرح یک پرسش، یادداشت را آغاز کنیم و آن پرسش اینکه آیا زنان در مدیریت از مردان موفق‌تر عمل می‌کنند؟ مشارکت زنان در عرصه‌های مختلف، یکی از شاخص‌های توسعه هر کشوری محسوب می‌شود؛ شاخصی که برای تحقق کامل آن باید میدان عمل زنان را گسترش داد. اتفاقی که در دهه‌های اخیر در ایران و سایر کشورهای جهان بسیار شاهد آن بوده‌ایم و البته که نتایجش نیز قابل تأمل و برنامه‌ریزی در راستای توسعه پایدار است. براساس همین تجربیات اخیر با موضوع نقش مدیریتی زنان و نیز پژوهش‌های دانشگاهی و اجتماعی متعدد، زنان، مدیرانی جدی، عادل، مصمم، شنوا، خلاق، بردبار، اخلاق‌مدار، حامی و مشوق زیردستان، تخصص‌گرا، مثبت‌اندیش، سختکوش، آموزش‌پذیر، با قدرت تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی بالا، طرفدار تقسیم وظایف با هدف رعایت جزئی‌نگری (فعالیت گروهی) و توانایی برنامه‌ریزی برای نیل به چند هدف همزمان هستند؛ مدیرانی که توانسته‌اند تاکنون با نمایش و اجرای سبک و مدل رهبری خاص خود، عملکرد باکیفیت و مطلوب‌تری نسبت به مدیران مرد ارائه دهند. در اینجا لازم است به ۲نکته ضروری و قابل‌توجه اشاره کرد؛ نخست اینکه اگر نتایج پژوهش‌ها و تجربیات دولت‌ها و سیاست‌ها به صراحت و مکررا از عملکرد باکیفیت و مطلوب‌تر مدیران زن نسبت به مدیران مرد، پرده برمی‌دارد، با اتکا به این دلیل مهم است که مردان همواره در طول تاریخ پای ثابت جایگاه‌های مدیریتی بوده‌اند و به پشتوانه دلایلی مانند فرهنگ مردسالار از امکان تجربه و آزمودن فرصت‌های فراوان مدیریتی برخوردار بوده‌اند که هر یک می‌توانسته از بروز خطا در عملکردهای بعدی جلوگیری کند؛ بنابراین با توجه به این رویکرد، مدیران زن در مدت کوتاهی که مدیریت و رهبری گروه‌ها، سازمان‌ها و نهادها را برعهده گرفته‌اند، عملکرد مناسبی از خود به ثبت رسانده‌اند. نکته ضروری و قابل اهمیت دوم اینکه در اغلب موارد، مدل و سبک رهبری زنان می‌تواند با ویژگی‌هایی مانند انعطاف، سازگاری و مادرانه بودن همراه باشد که آن نیز می‌تواند متاثر از خصوصیات فیزیولوژیک، نقش‌های اولیه آنها (دختر، خواهر و مادر بودن) و هویت اجتماعی و فرهنگی محیط پیرامونشان باشد. تأثیرپذیری‌ای که اغلب مدیران زن، بسیار هوشمندانه از وجود جبر و یا عادت‌گونه آنها در جهت پیشبرد اهداف خود به خوبی استفاده کرده‌اند. همین ۲نکته مهم و ضروری که می‌توانستند به‌عنوان تهدیدی بزرگ، سد راه مدیران زن باشند، با درایت آنها به فرصت طلایی برای برجسته کردن کیفیت مطلوب عملکرد مدیران زن نسبت به کمیت موقعیت‌های مدیریتی آنها تبدیل شدند. این همان قانون نخست مدیریت است که می‌گوید هوشمندانه کار و تلاش کردن از زیاد کار کردن مهم‌تر است.

مکث

چرا مدیران زن موفق‌ترند؟

مدیران زن، همچنین حائز ویژگی قدرت کلامی و ارتباطی بیشتری نسبت به مدیران مرد هستند؛ ویژگی‌ای که تعاملات سازمانی آنها را توسعه می‌دهد تا در سایه آن ویژگی مبتنی بر مختصات جنسیتی (زنان، هوش کلامی و مردان، هوش بصری قوی‌تر دارند) بتوانند هم تعداد افراد بیشتری را برای مشارکت و همراهی جذب و اقناع کنند و هم رقبای خود را به دشمن تبدیل نکنند. علاوه بر موارد فوق باید بر توانایی مدیران زن در مواجهه و پردازش مسائل و چالش‌های مختلف تأکید کرد. این بدان معناست که مدیران زن به‌سرعت تمام جزئیات مسائل و مشکلات پیش‌رو را دریافت کرده، در ذهن خود مرتب می‌کنند و به آنها ساختار منظم برای تحلیل بهتر می‌دهند. این توانایی زنان در تصمیم‌گیری‌های گوناگون به کارشان بسیار می‌آید؛ چون می‌توانند با دریافت جزئیات موضوع مورد نظرشان، به گزینه‌های متفاوتی فکر کنند و برای یک مشکل چند راه‌حل پیشنهاد دهند. انتقادپذیری مدیران زن نیز از آن جمله ویژگی‌هایی است که آنها را از مدیران مرد متمایز می‌سازد. در واقع مدیران زن سعی دارند از مسیر انتقادها و بازخوردهای هرچند ناراحت و ناامیدکننده به اهدافشان برسند. با این حال باید گوشه‌چشمی هم به تفاوت‌های فیزیولوژیک میان زنان و مردان در کنار عوامل محیطی مانند خانواده، مدرسه، فرهنگ جامعه و قوانین و قواعد اجتماعی داشت؛ تفاوت‌هایی که باعث می‌شود زنان و مردان رفتارها و عکس‌العمل‌های مختلفی از خود بروز دهند. مغز ظریف زنان با توجه به ساختار کلی آنها کوچک‌تر از مردان است، اما سلول‌های عصبی فعال‌تری در بخش‌های مختلف مغزشان دارند. بخشی از مغز که رابط سلول‌های نیم‌کره چپ و نیم‌کره راست مغز است در آنها فعال‌تر است. به بیانی ساده‌تر یعنی زنان از هر دو نیم‌کره چپ و راست مغز خود به‌طور همزمان می‌توانند استفاده کنند؛ درصورتی که آقایان اغلب تنها قادر به استفاده از نیم‌کره چپ مغز خود هستند. مدیران مرد به رقابت و برنده شدن تمایل دارند؛ درحالی‌که مدیران زن، ساختن را ترجیح می‌دهند. آنها فقط به‌دنبال پیروزی نیستند، بلکه دستاوردی که در نهایت ایجاد می‌شود نیز برایشان دارای اهمیت است. مدیران زن قدرت را بین زیردستان خود تقسیم کرده و به آنها اختیارات لازم را می‌دهند تا مشارکت کنند درحالی که اغلب مدیران مرد تمایل به سبک مدیریت کنترلی، فراگیر، مطلق و دستوری دارند. مجموع این ویژگی‌ها سبب می‌شود تا سبک و مدل مدیریت زنان متفاوت‌تر و موفق‌تر نمایان شود. همچنان که در سراسر جهان، مدیران و کارآفرینان موفق زن توانسته‌اند در مدتی کوتاه به جایگاه‌های مدیریتی مهم و حساس که تا پیش از این مردانه به‌نظر می‌رسیدند، ورود کنند.

ثروت‌سازی در غیرمنتظره‌ترین موقعیت‌های ممکن

این زنان کارآفرین، از پرورش سوسک و کروکودیل گرفته تا معدن کاری و تربیت راننده‌های قانونمند را تجربه کرده‌اند

گزارش
رابعه تیموری
روزنامه‌نگار

عده‌ای از زنان کارآفرین کشور، هم خودشان خاص هستند و هم کاری که برای خودشان و دیگران ایجاد کرده‌اند، مشاغلی که جذاب و منحصر به فردند. این گروه از زنان به خوبی توانسته‌اند توانایی‌های زنان در عرصه‌های مختلف را به رخ بکشانند و نشان دهند محدودیت‌ها و مشکلات به ناگزیر در مقابل عزم و اراده بانوان کارآفرین کشور سر تعظیم فرود می‌آورند. در این گزارش، با تعدادی از این بانوان کارآفرین آشنا می‌شوید که تنگناها و محدودیت‌های پیش رویشان را به ستوه آورده‌اند و نه تنها برای خود، بلکه برای بسیاری از افراد جویای کار، شغل و حرفه‌ای خاص به‌وجود آورده‌اند.

پرورش کروکودیل

مهری رمضانی

یک خانم و پرورش کروکودیل؟

وقتی یکی از کروکودیل‌ها سوءتغذیه می‌گیرد و حالش خوب نیست، او را با خود به خانه می‌برد، در همان خانه‌ای که ۳فرزندش زندگی می‌کنند، از کروکودیل مراقبت می‌کند و روزی ۸بار به او شربت زعفران می‌دهد تا حالش خوب شود. بعد حیوان را به مزرعه پرورش کروکودیل برمی‌گرداند. در مزرعه هم فقط مدیریت و ریاست نمی‌کند و سخت‌ترین بخش نگهداری کروکودیل‌ها که غذا دادن و تمیز کردن قفس آنهاست بر عهده مهری رمضانی و همسرش است. تنها بانوی پرورش‌دهنده کروکودیل خاورمیانه، خوب می‌داند که اگر فقط یک لحظه قلبش تندتر از معمول بتپد و این حیوانات پوزه باریک احساس کنند ترس به سراغ بانوی پرورش‌دهنده آنها آمده، بدون لحظه‌ای تردید چشم خود را روی همه زحمات چندین ساله‌اش می‌بندند و در کسری از ثانیه استخوان‌هایش را زیر آرواره‌های محکم و دندان‌های تیز خود خرد می‌کنند. او ۱۲سال پیش هم که تصمیم گرفت به جمع ۱۰ پرورش‌دهنده کروکودیل دنیا بپیوندد، از خطرات نگهداری این حیوان کم‌حافظه خطرناک بی‌خبر نبود، ولی با شنیدن صحبت‌های مسئولی که از مجوز دادن به او طفره می‌رفت، عزمش را جزم کرد که همه این خطرات را بپذیرد و شمار ۸ زن پرورش‌دهنده کروکودیل دنیا را به ۹تن برساند. آن آقای مسئول با شنیدن درخواست خانم جانورشناس گفته بود: «یک خانم و پرورش کروکودیل؟! آقایان در این کار مانده‌اند چه برسد به شما که خانمی! امکان ندارد بتوانی این کار را راه بیندازی.» و رمضانی که عادت داشت همیشه به سراغ کارهای بعید و ناممکن برود با این حرف‌های او انگیزه گرفت که به او و دیگران ثابت کند توانایی خانم‌ها را خیلی دست‌کم گرفته‌اند! بانوی جانورشناس مشهدی ۲سال پیش و بعد از ۱۰سال دوندگی و پشت سر گذاشتن مشکلات، مزرعه پرورش کروکودیل خود را در ملک‌آباد مشهد راه‌اندازی و برای بیش از ۵۰نفر کارآفرینی کرده‌است.

پرورش سوسک

مینا رضایی

سوسک‌ها دوست‌داشتنی‌اند!

خانواده رضایی فکرش را هم نمی‌کردند دختر حساس خانواده که عاشق فعالیت‌های ظریف هنری است، روزی به پرورش سوسک علاقه‌مند شود، این حشره را تکثیر کند، از بزرگ شدن نوزادان آنها لذت ببرد، سوسک‌ها را دوست داشته باشد و از اینکه این حشرات ساعت‌ها توی دستش پیچ و تاب بخورند نه‌تنها ناراحت نشود بلکه لذت هم ببرد. اما این اتفاق افتاد و مینا رضایی اکنون تنها زن پرورش‌دهنده سوسک‌های مولد میل ورم در کشور است. او برخلاف اغلب خانم‌ها که از دیدن و لمس این حشره احساس بدی پیدا می‌کنند، سوسک‌ها را موجوداتی تمیز، مفید و دوست‌داشتنی می‌داند! ماجرای وارد شدن خانم هنرمند به عرصه کارآفرینی و پرورش سوسک به حدود ۵سال پیش برمی‌گردد که او و همسرش به‌دنبال پیدا کردن شغل و حرفه‌ای مناسب در مورد مشاغل مختلف مطالعه می‌کردند. از آنجا که رضایی عادت داشت همیشه راه‌هایی را امتحان کند که دیگران کمتر به سراغش می‌روند، به تحقیق در مورد پرورش حشرات مختلف پرداخت و با درنظر گرفتن سرمایه و امکاناتش، تصمیم گرفت به پرورش عقرب بپردازد. اما درحالی که هنوز مقدمات کار را فراهم می‌کرد متوجه شد پرورش طعمه و غذای این حشره کم‌هزینه‌تر و سودآورتر است و تکثیر سوسک را به‌عنوان حرفه و هدف خود انتخاب کرد. بانوی کارآفرین جوان که با تعدادی از اعضای خانواده‌اش به این کار مشغول شده، درحالی که لولیدن سوسک‌ها در داخل محفظه‌های پلاستیکی کارگاه را با لذت تماشا می‌کند، توضیح می‌دهد: «سوسک‌های مولد میل ورم با سوسک‌های فاضلاب تفاوت دارند. آنها در محیطی بهداشتی رشد می‌کنند و از سبزیجات و صیفی‌جات تغذیه می‌کنند.» تولیدات کارگاه این بانوی کارآفرین که در روستای کرونی شیراز قرار گرفته، غذای کامل و مغذی برای دام و طیور، ماهیان و سایر حشرات به شمار می‌آید و کود حاصل از آنها هم برای رشد گیاهان مقوی و مفید است.

ماهیگیری

اعظم زحمتکش

شیرزن صیاد جزیره هنگام

وقتی با قد و قامت ترکه‌ای‌اش توی قایق به انتظار می‌نشیند تا ماهی‌ها دور طعمه جمع شوند، تصور نمی‌کنی آنقدر زور بازو داشته باشد که تور پر از ماهی را یک‌تنه از آب بالا بکشد. ولی کافی است یک روز او را روی امواج خروشان آب‌های اطراف جزیره هنگام همراهی کنی تا ببینی چطور مردانه تور پر از ماهی را به درون قایق می‌کشد، آن وقت می‌بینی وقتی قایقش در آب‌های مواج سرنگون می‌شود، چطور با همان کندوره و لیسوی محجوب محلی که به تن دارد، به زیر آب می‌رود و مانند غواصی زبده قایقش را به روی آب بر می‌گرداند. می‌بینی عمری حشر و نشر با دریا و قایق نشینی، چطور از او یک تعمیرکار قابل ساخته که از صدای موتور قایقش به عیب و ایراد آن پی می‌برد. اعظم زحمتکش، از وقتی دختربچه‌ای ۹ساله بوده، همراه پدر و پدربزرگ صیادش به دریا می‌رفت تا در کارهای سبکی مانند جمع‌آوری ماهی‌ها کمک حالشان باشد، ولی حالا خودش صیادی ماهر است و کمتر پیش می‌آید برای ماهیگیری به دریا بزند و دست خالی برگردد. بانوی صیاد جزیره هنگام، به نان‌آوری برای خودش و خانواده‌اش قناعت نکرده و با راه‌اندازی شرکت تعاونی زنان ساحل‌نشین بیش از ۱۰۰بانوی جزیره را دور هم جمع کرده تا هنر و توانایی خود در ماهیگیری و تولید صنایع‌دستی دریایی را به ابزاری برای کارآفرینی و کسب ثروت تبدیل کنند. زحمتکش برای دختران و بانوان جوان جزیره که قصد دارند ماهیگیر شوند، مربی کارآزموده و دلسوزی است که بی‌منت و بی‌چشمداشت تجربیاتش را در اختیار آنها می‌گذارد و فوت و فن صیادی را به آنها می‌آموزد.

معدن

فاطمه دانشور

معدن و عبور از خط قرمزها

نخستین تجربه‌های فاطمه دانشور در تجارت موفقیت‌آمیز نبود و اسباب‌بازی‌هایی که از چین وارد کرده بود به فروش نرفت. دومین شکست در واردات، دانشور را ورشکسته و بدهکار کرد و طلبکاران سمج که امیدی به وصول طلب و بازگشت سرمایه خود نداشتند، او را لحظه‌ای آرام نمی‌گذاشتند. پدر خانواده دانشور برخلاف آداب و عقاید اطرافیان، به دختر خود مجال داده بود که سفر به خارج از کشور و فعالیت در دنیای تجارت را تجربه کند و حالا گزش تیغ سرزنش‌ها تلخی روزهای بدهکاری را دوچندان می‌کرد. در همان اوضاع و احوال، دوستی به فاطمه پیشنهاد کرد در سفر حج او را همراهی کند. در آن شرایط این پیشنهاد برای دانشور جاذبه‌ای نداشت و با بی‌میلی پذیرفت، اما همین که به سرزمین وحی پا گذاشت، احساس کرد آرامش گمشده خود را پیدا کرده است. سفر حج فرصتی بود که دانشور تجدید قوا کند و برای برخورد با مشکلات مختلف آماده شود. دانشور در سفر حج داشتن همسری همراه و شایسته را آرزو کرده بود و در همان روزهایی که برای فراهم کردن سرمایه و گرفتن وام به هر دری می‌زد با «مهرداد اکبریان» آشنا شد. یکی از وجوه اشتراک دانشور و اکبریان تجربه شکست در تجارت و مصمم بودن برای ساختن آینده بود. آنها در کنار یکدیگر قرار گرفتند و با انگیزه‌ای دوچندان تلاش کردند. زمانی که اندکی رمق پیدا کرده بودند و برای پیدا کردن بازار فروش انواع کالاها به مناطق مختلف و سایر کشورها سر می‌زدند متوجه ظرفیت بازار فروش سنگ آهن شدند. آشنایی با معدنکاری خوش‌سابقه نقطه عطف فعالیت‌های تجاری زوج بازرگان بود و چندی نگذشت که به‌عنوان یکی از صادرکنندگان مواد معدنی کشور جایگاه خود را به‌دست آوردند. اکنون سال‌ها از آغاز فعالیت تجاری دانشور در صنعت تولید مواد معدنی می‌گذرد. این بانوی معدن کار که از خط قرمزهای دنیای مشاغل زمخت و مردانه عبور کرده و بهره‌برداری از ۳معدن بزرگ شهرهای شاهرود، رفسنجان و بیجار را برعهده دارد برای ۸۰نفر به‌صورت مستقیم و تعداد زیادی به‌صورت غیرمستقیم شغل ایجاد کرده است. او در کنار فعالیت‌های تجاری‌اش برای ۳فرزندش هم مادری می‌کند.

زنبورداری

مینا رامه

به شیوه گل‌های آفتابگردان

زنبورداری‌اش یک کلونی بزرگ است و نمی‌تواند تا وقتی زنبورها به عسل برسند، کندو را یک جا بگذارد، باید مدام جای کندوها را عوض کند و با زنبورهایش ییلاق قشلاق کند. اوج کار زنبورداری از اسفندماه شروع می‌شود و تا مهر سال بعد ادامه دارد. او باید در گرمای تابستان و سرمای چله زمستان مدام بالای سر زنبورها باشد. به زنبورها موم بدهد، شانه‌ها را جابه‌جا کند، حواسش به بچه‌گیری از زنبورها باشد و مثل زنبورها که شهد و گل‌ها را بو می‌کشند، مشامش تیز باشد تا بفهمد کدام منطقه چه گلی دارد و آن گل‌ها کی باز می‌شوند تا کندوهایش را سروقت به آنجا ببرد. به همین دلیل یک روز در قزوین است، یک روز در فیروزکوه، یک روز در کرج، یک روز در دشت شوید ورامین و یک وقت هم در شیراز. به قول خودش مثل گل‌های آفتابگردان است که با سر زدن آفتاب و مهتاب جابه‌جا می‌شوند، اما این گرفتاری‌ها و مشغله‌های کار زنبورداری سبب نشده مینا رامه از سایر زنان و جوانان جویای کار هم غافل شود و با راه‌اندازی تعاونی روستایی زنان شرایطی را فراهم کرده که بانوان روستای رامه بتوانند با استفاده از تجربیات و راهنمایی‌های او برای خود کار و مشغله‌ای راه بیندازند. تا چند سال پیش زنبورداری یکی از مشاغل مردانه این روستا به شمار می‌آمد، اما پس از آغاز فعالیت تعاونی بسیاری از زنان جوان رامه به تولید و فروش عسل روی آوردند. راه‌اندازی این تعاونی تنها خدمت بانوی زنبوردار روستا به اهالی نیست و او با برگزاری کلاس‌های آموزش زنبورداری در جهادکشاورزی جوانان جویای کار بسیاری را به جمع زنبورداران کشور افزوده است. او برای عسل‌های تولیدی آنها بازاریابی هم می‌کند و از اعتبار و تجربیات خود برای کسب درآمد زنبورداران جوان مایه می‌گذارد. مینا رامه همه این کارهای دشوار و وقت‌گیر را در کنار وظایف مادری و تربیت فرزند معلولش انجام می‌دهد.

راننده اتوبوس

زهرا ترقی‌خواه

راننده‌های قانونمند تربیت می‌کنم

تصور آنکه «زهرا ترقی‌خواه» با شکل و شمایل خانومانه‌اش شب تا صبح در جاده و کوه و کمر غربیلک فرمان اتوبوس می‌چرخاند کمی دشوار است، اما کافی است چند کیلومتری با بانوی دست به فرمان خط تهران- رفسنجان همراه شوی تا اطمینان پیدا کنی او در جاده‌ها از راننده‌های بم‌صدا و سبیل تاب‌داده مردانه‌تر می‌تازد و خوب می‌داند چطور با جاده و کوه و دشت دست و پنجه نرم کند. در میان رانندگان جاده‌های کشور، اتوبوس اسکانیای زردرنگ مسیر تهران - رفسنجان به «قناری» دست‌آموز ترقی‌خواه معروف است. بانوی راننده از کودکی پرشروشور بوده و مثل پسرهای نوجوان عشق رانندگی یواشکی داشته است. او از نخستین روزهای زندگی مشترک مهارتش در رانندگی را به همسرش نشان داده و وقتی شغل سکانداری اتوبوس را انتخاب کرده، همسرش نخستین حامی او بوده است. ترقی‌خواه می‌گوید: «همسرم شغل آزاد دارد. وقتی خانوادگی به سفر می‌رفتیم شب‌ها من رانندگی می‌کردم تا او استراحت کند. ۲سال پیش بود که به فکر افتادم گواهینامه پایه یک بگیرم. همسرم موافق بود و مرا دلگرم می‌کرد.» بانوی راننده خط تهران- رفسنجان ۳۰ شب هر ماه را در جاده می‌گذراند و فقط در روزهای استراحت و توقف در رفسنجان خانواده‌اش را می‌بیند، اما طبع مادرانه‌اش سبب می‌شود در اتوبوس فقط راننده نباشد و به مسافران مانند اعضای خانواده خود کمک کند. اگر در نوبت استراحت خانم راننده نوزادی بیقراری کند او نمی‌تواند بی‌تفاوت بماند و همپای مادر نوزاد مادری می‌کند تا آرامش مسافران به هم نریزد. ترقی‌خواه مادر ۲فرزند دختر است. فاطمه دختر بزرگ‌تر خانواده، پا جای پای مادر گذاشته و مثل او پرشر و شور و عاشق کارهای پرهیجان است، اما او فقط به دخترش رانندگی را آموزش نمی‌دهد و به بسیاری از دختران و زنان جوانی که عاشق این شغل پرزحمت و جذاب هستند، در یادگیری رانندگی قانونمند کمک کرده و از زمانی که برای گرفتن گواهینامه اقدام می‌کنند تا وقتی که به راننده‌ای ماهر تبدیل شوند، با تجربیات خود در کنارشان است.

گام به‌گام تا کارآفرین‌شدن

مشاغل
خانگی

راهنما

اگر تصمیم‌تان برای کارآفرینی و راه انداختن یک کسب و کار جدی است و موانع ذهنی و محیطی این تصمیم را از پیش پایتان برداشته‌اید، می‌توانید مراحل زیر را طی کنید تا صاحب یک کسب و کار شوید و به صورت قانونی برای خودتان و دیگران شغل ایجاد کنید:

دریافت مجوز

مهم‌ترین اقدام برای راه‌اندازی کسب و کار دریافت مجوز است. مرجع صدور مجوز مراکز کارآفرینی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی است و معاونت توسعه، کارآفرینی و اشتغال این وزارتخانه وظیفه صدور مجوز را برعهده دارد. افرادی که در استان‌های مختلف قصد کارآفرینی دارند، لازم نیست برای دریافت مجوز به تهران مراجعه کنند و می‌توانند از ادارات کل کار و رفاه اجتماعی استان محل سکونت خود برای این امر اقدام کنند. در این مجوز مشخصاتی مانند کد و نوع مجوز، حقیقی یا حقوقی بودن شخص متقاضی و عنوان کسب و کار درج می‌شود. دریافت مجوز باید به صورت حضوری پیگیری شود، اما در مواردی هم می‌توان با مراجعه به درگاه الکترونیکی www.mcls.gov.ir این مراحل را به صورت غیرحضوری پیگیری کرد.

روند عملیاتی دریافت مجوز

مراحل درخواست تا صدور مجوز شامل مراحل زیر است:

- ارائه مدارک و مستندات عمومی متقاضیان مجوز مرکز مشاوره کسب و کار و کارآفرینی براساس ماده ۵ دستورالعمل ثبت و صدور مجوز مرکز مشاوره کسب و کار و کارآفرینی به ادارات کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی
- ارائه مدارک تخصصی دریافت هر یک از فعالیت‌های مجوز مرکز مشاوره کسب و کار و کارآفرینی با استناد به مواد ۶ و ۷ برای فعالیت مشاوره کارآفرینی، مواد ۸،۹،۱۰ برای فعالیت شتاب‌دهنده، مواد ۱۱ و ۱۲ برای فعالیت فضای کاری مشترک و مواد ۱۱ و ۱۳ برای کافه کارآفرینی
- بررسی اولیه مدارک و مستندات متقاضیان در اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان‌ها و انجام استعلام‌های لازم
- بررسی شرایط متقاضیان دریافت مجوز در هیات فنی (موضوع ماده ۲ دستورالعمل صدور مجوز مرکز مشاوره کسب و کار و کارآفرینی) و تایید یا رد درخواست متقاضیان دریافت مجوز
- صدور مجوز ۲ساله برای متقاضیان تایید شده
- نظارت بر فعالیت مراکز مشاوره و خدمات کارآفرینی توسط ادارات کل تعاون، کار ورفاه اجتماعی استان‌ها بر اساس چارچوب تعیین‌شده دفتر توسعه کارآفرینی
- ارسال گزارش‌های عملکردی مرکز مشاوره کسب و کار و کارآفرینی به هیات فنی استانی و دفتر توسعه کارآفرینی، توسط ادارات کل

شرایط لازم برای متقاضیان کارآفرینی

افرادی که برای راه‌اندازی کسب و کار متقاضی می‌شوند، باید شرایط زیر را دارا باشند:

- متقاضی مجوز، باید شخصیت حقوقی غیردولتی داشته و فعالیت‌های مورد تقاضا در اساسنامه آن درج شده باشد.
- متقاضیان مجوز کافه می‌توانند شخصیت حقیقی غیردولتی نیز داشته باشند.
- عدم اشتغال تمام‌وقت اعضای هیات‌مدیره و مدیرعامل متقاضی مجوز در نهادهای دولتی (به استثنای دانشگاه‌ها)
- متقاضیان مجوز جهت اخذ مجوز هر کدام از فعالیت‌ها، نیازمند ارائه مدارک تخصصی هر فعالیت (مرکز مشاوره، شتاب‌دهنده، فضای کاری مشترک و کافه کارآفرینی) به دبیرخانه هیات فنی و اخذ تایید هیات فنی هستند.
- نداشتن سابقه محکومیت کیفری موثر
- داشتن کارت پایان خدمت یا معافیت دائم (برای آقایان)
- تامین مکان متناسب با حوزه فعالیت و ارائه نشانی دقیق آن (با تایید هیات فنی)
- ارائه مدارک تخصصی دریافت هر یک از فعالیت‌های مجوز مراکز مشاوره و خدمات کارآفرینی با استناد به مواد ۶ و ۷ قانون راه‌اندازی کسب و کار برای فعالیت مشاوره کارآفرینی، مواد ۸،۹،۱۰ برای فعالیت شتاب‌دهنده، مواد ۱۱ و ۱۲ برای فعالیت فضای کاری مشترک و مواد ۱۱ و ۱۳ برای کافه کارآفرینی

زمان صدور مجوز

با توجه به استانی بودن مجوزها، باید ظرف مدت ۲۰روز کاری صدور یا عدم صدور مجوز به متقاضی اعلام شود. در صورت تأیید مجوز صادر می شود.

دریافت وام

برای تأمین سرمایه کسب و کارتان می‌توانید از وام‌های خوداشتغالی یا کارآفرینی استفاده کنید. دولت در سال ۱۴۰۰ در راستای حمایت از بانوانی که همسر خود را از دست داده یا به دلیل از کارافتادگی همسرشان سرپرست خانوار هستند و همین‌طور حمایت از مشاغل خانگی برای اعطای وام خوداشتغالی به این قشر از جامعه اقدام کرده است. متقاضیانی که طرحی در این مورد دارند و قصد راه‌اندازی کسب و کارخانگی به تنهایی یا به همراه خانواده خود را دارند می‌توانند با ثبت‌نام در سامانه کارا و ثبت طرح، درخواست وام خوداشتغالی کنند.

وام خوداشتغالی بانوان در سال ۱۴۰۲، در حوزه‌های تولیدی پوشاک و صنایع‌دستی (مانند چرم‌دوزی و قالی‌بافی)، کشاورزی و بسته‌بندی (مانند پرورش گیاهان دارویی)، هنری (مانند معرق کاری)، رایانه‌ای (مانند برنامه‌نویسی) است. این وام از طریق بانک رفاه کارگران و توسعه تعاون به متقاضیان پرداخت می‌شود.

انتخاب و آموزش نیروها

شما می‌توانید افرادی که با شما همکاری می‌کنند را از میان اعضای خانواده، دوستان و آشنایانتان انتخاب کنید، اما اگر می‌خواهید فهرست اسامی این افراد را به صورت رسمی در لیست کارکنان خود داشته باشید، نباید نام و مشخصات این افراد در نهادی دولتی به عنوان فرد شاغل ذکر شده باشد. برای آموزش نیروهای خود هم می‌توانید از دوره‌های آموزشی که در سازمان‌های مردم‌نهاد، موسسات آموزشی دولتی و دانشگاه‌ها، اتاق‌های بازرگانی و موسسات آموزشی خودگردان در زمینه کسب و کارهای کوچک است، استفاده کنید، اما معاونت آموزش و کارآفرینی جهاد دانشگاهی از فعالیت‌های آموزشی سازمان‌یافته و هدف‌داری برخوردار است و در امر آموزش کسب و کار به شما و نیروهایتان بیش از سایر نهادها می‌تواند کمک کند.

> **مهم‌ترین اقدام برای راه‌اندازی کسب و کار دریافت مجوز است. مرجع صدور مجوز مراکز کارآفرینی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی است و معاونت توسعه، کارآفرینی و اشتغال این وزارتخانه وظیفه صدور مجوز را برعهده دارد. افرادی که در استان‌های مختلف قصد کارآفرینی دارند، لازم نیست برای دریافت مجوز به تهران مراجعه کنند و می‌توانند از ادارات کل کار و رفاه اجتماعی استان محل سکونت خود برای این امر اقدام کنند**

نگاه

می‌خواهم کارآفرین شوم اما...

افراد بسیاری هستند که با روحیه جسورشان به‌دنبال تحقق اهداف کارآفرینی خود هستند. اهدافی که برای رسیدن به موفقیت، نیازمند اطلاعات اولیه و ضروری است. در زیر به مهم‌ترین سرفصل‌های اطلاعات پرداخته‌ایم؛ سؤالاتی که در ذهن همه کارآفرینان زن شکل می‌گیرد و اگر درست به آن جواب ندهند، شکست حتمی است.

از کجا باید شروع کنم؟

برای قدم نخست باید، هدف و موضوع کارآفرینی‌تان را مشخص کنید. به تولید چه محصول یا ارائه چه نوع خدماتی علاقه دارید؟ می‌خواهید در کدام حوزه کارآفرینی کنید و در کدام عرصه کسب‌وکار مختص به‌خودتان را راه بیندازید؟ هدف و چشم‌اندازتان از تولید محصول و ارائه خدمات چیست؟ بدون تعیین هدف و چشم‌انداز، حتی اگر به مراحل بعدی کارآفرینی هم صعود کنید در نهایت موفق نخواهید شد. پس همین ابتدا، موضوع و هدف از کارآفرینی‌تان را روی کاغذ بنویسید تا به قول معروف، اتفاق بیفتد. خاطرتان باشد، مرور این کاغذ در طول مسیر کارآفرینی به شما بسیار کمک خواهد کرد.

مهارت و تخصص ندارم

بسیاری از افراد از این فرصت برخوردارند که موضوع مورد علاقه‌شان برای شروع کسب‌وکار اختصاصی، همان تخصص و یا مهارتی است که از آن بهره‌مند هستند. در مقابل این افراد خوش‌اقبال افراد دیگری وجود دارند که تخصص و تبحری درباره موضوع مورد علاقه‌شان ندارند؛ یعنی موضوع و رشته مورد علاقه‌شان یک چیز است و موضوع و رشته تخصصی‌شان چیز دیگری! این افراد اگر رویای کارآفرینی در سر دارند باید راهی مراکز فنی و حرفه‌ای، رشد و فراموز، آموزشگاه‌های دولتی کارآفرینی و استارت‌آپی و یا مراکز آموزش خصوصی شوند. آنها در این مراکز می‌توانند آموزش‌های مقدماتی تا پیشرفته را طی دوره‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت دریافت کنند. از سویی، بسیاری از مراکز آموزش کارآفرینی دولتی، بعد از اعطای مدرک و گواهینامه معتبر، تسهیلات ویژه مانند امکان برخورداری از فضا و مکان مناسب برای کارآفرینان را درنظر می‌گیرند.

قدم بعدی چیست؟

حالا زمان آن فرارسیده که برای کسب‌وکار خود برنامه‌ریزی کنید؛ یک برنامه‌ریزی کامل و جامع.

قبل از شروع هر کسب‌وکاری، ابتدا باید به خوبی در مورد آن فکر کنید و همه ابعاد پنهان و آشکار آن را درنظر بگیرید. یک برنامه دقیق داشته باشید. این برنامه‌ریزی شامل اهداف، استراتژی، جامعه هدف، شناسایی موانع و ظرفیت‌ها، پیش‌بینی مشکلات احتمالی و تدوین چندین پلن و حتی چگونگی تامین منابع مالی و بودجه مورد نیاز است. همچنین باید اطمینان حاصل کنید که ایده و طرح شما برای کارآفرینی قابل اجراست. برای عبور و گذر از این مرحله اصلا عجله نکنید. باید با صبر و حوصله به مطالعه، مشورت و تحقیق در مورد مسائل مرتبط با موضوع کارآفرینی‌تان بپردازید. اینجا، هرچه بیشتر تامل کنید و با بررسی سرگذشت کارآفرینان موفق ایران و جهان، تجربه‌اندوزی کنید با پشتوانه اطلاعاتی بهتری مسیر را ادامه خواهید داد. لازم است در فرایند تحقیق و برنامه‌ریزی اولیه کسب‌وکار خود به واقعیت‌های محیطی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی پیرامون توجه داشته باشید. به‌عنوان مثال دقت داشته باشید راه‌اندازی کسب‌وکاری با موضوعی خاص شاید با توجه به شرایط محیطی و یا اوضاع اجتماعی و اقتصادی و نیز با درنظر گرفتن زیرساخت‌های موجود در یک کشور امکان‌پذیر باشد اما این شرایط در کشور دیگر مهیا نباشد! پس بلندپروازی و ریسک‌پذیریتان را از مرزهای واقع‌بینی، خارج نکنید. بازار و شبکه‌های فروش خود را ارزیابی کنید. باید از میزان تقاضا و نمودار آن مطلع باشید تا از پس تغییرات احتمالی و ناگهانی آن برآیید. در برنامه‌ریزی خود جایی هم برای بازاریابی آنلاین قرار دهید.

سرمایه و بودجه را چه کنم؟

طبیعی‌ست که برای راه‌اندازی یک کسب‌وکار موفق به بودجه اولیه نیاز دارید که مقدار آن نیز به نوع کسب‌وکاری که شروع می‌کنید، بستگی دارد. ذکر این نکته ضروری است که سرمایه اولیه ممکن است تا مدت‌ها بدون سود در چرخه تولیدتان باقی بماند. پس در این مدت برای امرار معاش و مخارج روزانه خود تدبیر دیگری هم بیندیشید. اگر پس‌انداز شخصی دارید بدانید که امروز یکی از همان روزهای مبادا‌ست که باید سراغ پس‌اندازتان بروید و برای راه‌اندازی کسب‌وکارتان روی آن حساب کنید. اگر هم که از پس‌انداز شخصی خبری نیست، باید برای طرح و ایده کارآفرینی‌تان، اسپانسر یا همان سرمایه‌گذار مالی پیدا کنید و با او قرارداد ببندید. شیوه‌های دیگری هم برای تامین بودجه و سرمایه وجود دارد مانند دریافت وام‌های خوداشتغالی و کارآفرینی از بانک‌ها و تعاونی‌ها.

نیروی کار ندارم

یکی از مهم‌ترین مراحل راه‌اندازی کسب‌وکار، تامین نیروی انسانی و به‌کار گرفتن افراد توانمند است، نیرویی که برای در اختیار داشتن آنها نیازمند صرف هزینه هستید. آن هم در شرایطی که صرفه‌جویی و به حداقل رساندن هزینه‌های کسب‌وکارتان در اولویت است. اینجاست که باید بروید سراغ فارغ‌التحصیلان رشته‌های مختلف دانشگاهی جویای کار آن هم به فراخور موضوع کارآفرینی‌تان یا بنگاه‌های کاریابی سازمان فنی و حرفه‌ای. بسیاری از این نیروهای آموزش‌دیده یا رایگان و یا با دستمزدهای پایین به کمک پروژه‌های کارآفرینی می‌آیند.

اگر حین کار با مشکلی مواجه شدم، چه کنم؟

صاحب یک کسب‌وکار موفق بودن، چالش‌های زیادی دارد. به همین دلیل، شما به یک سیستم پشتیبانی عالی نیاز دارید که بتواند به شما کمک کند، سیستم یا گروهی که با دانش فنی و تخصصی شما را در چالش‌ها و مشکلات همراهی کند و مشاوره‌های راهگشا ارائه دهد.